

Πως εργαζομαι για να βρω την μέση τιμή ενός πληθυσμού όταν έχω πρόσθεση ή αφαίρεση δυο πληθυσμών ;;;

Από την μέση τιμή του 1^{ου} πληθυσμού θα βρω το άθροισμα όλων των παρατηρήσεων :

$$\bar{x} = \frac{x_1 + x_2 + \dots + x_k}{k} \implies x_1 + x_2 + \dots + x_k = k \bar{x} \quad (1)$$

Από την μέση τιμή του 2^{ου} πληθυσμού θα βρω το άθροισμα όλων των παρατηρήσεων :

$$\bar{y} = \frac{y_1 + y_2 + \dots + y_\lambda}{\lambda} \implies y_1 + y_2 + \dots + y_\lambda = \lambda \bar{y} \quad (2)$$

Όταν έχω πρόσθεση δυο πληθυσμών για να βρω τη μέση τιμή προσθέτω το άθροισμα των παρατηρήσεων και το διαιρώ με το πλήθος του νέου πληθυσμού

Όταν έχω αφαίρεση δυο πληθυσμών για να βρω τη μέση τιμή αφαιρώ το άθροισμα των παρατηρήσεων και το διαιρώ με το πλήθος του νέου πληθυσμού

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ

1.

Η μέση επίδοση στο μάθημα των Μαθηματικών 25 μαθητών και 15 μαθητριών είναι 16,8. Αν η μέση επίδοση των μαθητριών είναι 15,6 να βρεθεί η μέση επίδοση των μαθητών

ΑΠΟΔΕΙΞΗ

$$\bar{x} = \frac{x_1 + x_2 + \dots + x_v}{v}$$

$\bar{x}$: Η μέση τιμή του πληθυσμού

Έστω $\alpha_1, \alpha_2, \dots, \alpha_{25}$ οι βαθμοί των αγοριών και $\kappa_1, \kappa_2, \dots, \kappa_{15}$ οι βαθμοί των κοριτσιών. Επειδή η μέση βαθμολογία στο μάθημα των Μαθηματικών των 40 μαθητών (25 αγόρια και 15 κορίτσια) είναι 16,8 θα έχω:

$$16,8 = \frac{\alpha_1 + \alpha_2 + \dots + \alpha_{25} + \kappa_1 + \kappa_2 + \dots + \kappa_{15}}{40} \quad \eta$$

$$\begin{array}{c}
 40 \\
 \swarrow \quad \searrow \\
 \frac{16,8}{1} = \frac{\alpha_1 + \alpha_2 + \dots + \alpha_{25} + \kappa_1 + \kappa_2 + \dots + \kappa_{15}}{40} \quad \text{ή} \\
 \swarrow \quad \searrow \\
 1 \cdot (\alpha_1 + \alpha_2 + \dots + \alpha_{25} + \kappa_1 + \kappa_2 + \dots + \kappa_{15}) = 16,8 \cdot 40
 \end{array}$$

$$\boxed{\alpha_1 + \alpha_2 + \dots + \alpha_{25} + \kappa_1 + \kappa_2 + \dots + \kappa_{15} = 672} \quad (1)$$

Επειδή η μέση βαθμολογία στο μάθημα των Μαθηματικών των 15 κοριτσιών είναι 15,6 θα έχω :

$$\begin{array}{c}
 15,6 = \frac{\kappa_1 + \kappa_2 + \dots + \kappa_{15}}{15} \quad \text{ή} \\
 \swarrow \quad \searrow \\
 \frac{15,6}{1} = \frac{\kappa_1 + \kappa_2 + \dots + \kappa_{15}}{15} \quad \text{ή} \\
 \swarrow \quad \searrow \\
 1 \cdot (\kappa_1 + \kappa_2 + \dots + \kappa_{15}) = 15,6 \cdot 15
 \end{array}$$

$$\boxed{\kappa_1 + \kappa_2 + \dots + \kappa_{15} = 234} \quad (2)$$

Οπότε: $\alpha_1 + \alpha_2 + \dots + \alpha_{25} + \kappa_1 + \kappa_2 + \dots + \kappa_{15} = 672$ ή

$$\boxed{\Theta\acute{\epsilon}\tau\omega : \kappa_1 + \kappa_2 + \dots + \kappa_{15} = 234}$$

$$\alpha_1 + \alpha_2 + \dots + \alpha_{25} + 234 = 672 \quad \text{ή}$$

$$\alpha_1 + \alpha_2 + \dots + \alpha_{25} + = 672 - 234 \quad \text{ή}$$

$$\boxed{\alpha_1 + \alpha_2 + \dots + \alpha_{25} = 438} \quad (3)$$

Η μέση βαθμολογία των αγοριών στο μάθημα των Μαθηματικών είναι :

$$\frac{\alpha_1 + \alpha_2 + \dots + \alpha_{25}}{25} \stackrel{(3)}{=} \frac{438 \cdot 4}{25 \cdot 4} = \frac{1752}{100} = 17,52$$

2.

Η μέση τιμή της ηλικίας μιας ομάδας που αποτελείται από μαθηματικούς και φιλόλογους είναι 40 χρόνια. Αν η μέση τιμή της ηλικίας των μαθηματικών είναι 35 χρόνια και των φιλολόγων 50, να βρείτε τον λόγο του αριθμού των μαθηματικών προς τον αριθμό των φιλολόγων

$$A: \frac{3}{2} \quad B: \frac{3}{1} \quad \Gamma: \frac{2}{3} \quad \Delta: \frac{2}{1} \quad E: \frac{1}{2}$$

(Πανελλήνιος μαθηματικός διαγωνισμός της Ε.Μ.Ε)

Έστω $\mu_1, \mu_2, \dots, \mu_\nu$ οι ηλικίες μαθηματικοί και $\varphi_1, \varphi_2, \dots, \varphi_\kappa$ οι ηλικίες των φιλολόγων. Επειδή η μέση τιμή μαθηματικών + φιλολόγων είναι 40 χρόνια θα έχω:

$$\frac{\mu_1 + \mu_2 + \dots + \mu_\nu + \varphi_1 + \varphi_2 + \dots + \varphi_\kappa}{\nu + \kappa} = 40 \Leftrightarrow$$

$$\mu_1 + \mu_2 + \dots + \mu_\nu + \varphi_1 + \varphi_2 + \dots + \varphi_\kappa = 40(\nu + \kappa) \Leftrightarrow$$

$$\mu_1 + \mu_2 + \dots + \mu_\nu + \varphi_1 + \varphi_2 + \dots + \varphi_\kappa = 40\nu + 40\kappa \quad (1)$$

Επειδή η μέση τιμή των μαθηματικών είναι 35 χρόνια θα έχω:

$$\frac{\mu_1 + \mu_2 + \dots + \mu_\nu}{\nu} = 35 \Leftrightarrow \mu_1 + \mu_2 + \dots + \mu_\nu = 35\nu \quad (2)$$

Επειδή η μέση τιμή των φιλολόγων είναι 50 χρόνια θα έχω:

$$\frac{\varphi_1 + \varphi_2 + \dots + \varphi_\kappa}{\kappa} = 50 \Leftrightarrow \varphi_1 + \varphi_2 + \dots + \varphi_\kappa = 50\kappa \quad (3)$$

Απο τις σχέσεις (1), (2), (3) θα έχω:

$$(1) \Leftrightarrow \mu_1 + \mu_2 + \dots + \mu_\nu + \varphi_1 + \varphi_2 + \dots + \varphi_\kappa = 40\nu + 40\kappa \quad \Leftrightarrow$$

$$\begin{aligned} \mu_1 + \mu_2 + \dots + \mu_\nu &= 35\nu \\ \varphi_1 + \varphi_2 + \dots + \varphi_\kappa &= 50\kappa \end{aligned}$$

Μεταφέρω όλα τα κ στο πρώτο μέλος
και όλα τα ν στο δεύτερο μέλος

$$35\nu + 50\kappa = 40\nu + 40\kappa \quad \Leftrightarrow \quad 50\kappa - 40\kappa = 40\nu - 35\nu \Leftrightarrow$$

Αν $\alpha \neq 0$ τότε ισχύει ο νόμος διαγραφής
 $\alpha \cdot \beta = \alpha \cdot \gamma \Leftrightarrow \beta = \gamma$

$$10\kappa = 5\nu \Leftrightarrow \cancel{5} \cdot 2\kappa = \cancel{5} \cdot \nu \quad \Leftrightarrow \quad \nu = 2\kappa$$

$$\text{Οπότε: } \frac{\nu}{\kappa} \stackrel{\nu=2\kappa}{=} \frac{2\kappa}{\kappa} = 2$$

Άρα επιλέγω το (Δ)

3.

Οι αριθμοί που ακολουθούν είναι οι ετήσιοι βαθμοί 20 μαθητών στο μάθημα των μαθηματικών 10, 10, 18, 9, 18, 20, 8, 18, 9, 13, 13, 9, 16, 16, 9, 10, 8, 6, 7, 13

- A) Να κατασκευαστεί ο πίνακας με τις στήλες $x_i, v_i, N_i, f_i, f_i\%, F_i, F_i\%$
B) Να βρεθεί πόσοι μαθητές έχουν περάσει την βάση
Γ) Να βρεθεί το ποσοστό των μαθητών που έχουν βαθμολογία 9
Δ) Να βρεθεί το ποσοστό των μαθητών που έχουν βαθμολογία το πολύ 16
Ε) Να βρεθεί το ποσοστό των μαθητών που έχουν βαθμολογία τουλάχιστον 13
Ζ) Ποια θα πρέπει να είναι η βάση στο μάθημα των μαθηματικών για να περάσουν στην άλλη τάξη το 80% των μαθητών
Η) Να βρεθεί η μέση τιμή της ετήσιας βαθμολογίας των μαθητών στο μάθημα των μαθηματικών
Θ) Αν στην τάξη έρθουν άλλα 10 άτομα ποια θα πρέπει να είναι η μέση βαθμολογία τους έτσι ώστε η νέα βαθμολογία όλων των μαθητών να είναι 14

ΑΠΟΔΕΙΞΗ

A)

v_i : Σχετική συχνότητα του x_i :Εκφράζει πόσες φορές εμφανίζεται το x_i
 N_i : Αθροιστική συχνότητα του x_i :Εκφράζει πόσες φορές εμφανίζεται όλα τα στοιχεία που είναι μικρότερα ή ίσα του x_i

$$N_1 = v_1, N_i = v_1 + v_2 + \dots + v_i, N_k = v_{ολ}$$

$$N_1 = v_1, N_i = N_{i-1} + v_i, N_k = v_{ολ}$$

$$N_1 = v_1, \text{Νέο } N = \text{Προηγούμενο } N + \text{Νέο } v, N_k = v_{ολ}$$

x_i	v_i	N_i
6	1	1
7	1	2
8	2	4
9	4	8
10	3	11
13	3	14
16	2	16
18	3	19
20	1	20
ΣΥΝΟΛΟ	20	—

$$\begin{aligned}
 N_1 &= v_1 = 1 \\
 N_2 &= N_1 + v_2 = 1 + 1 = 2 \\
 N_3 &= N_2 + v_3 = 2 + 2 = 4 \\
 N_4 &= N_3 + v_4 = 4 + 4 = 8 \\
 N_5 &= N_4 + v_5 = 8 + 3 = 11 \\
 N_6 &= N_5 + v_6 = 11 + 3 = 14 \\
 N_7 &= N_6 + v_7 = 14 + 2 = 16
 \end{aligned}$$

$$N_8 = N_7 + v_8 = 16 + 3 = 19$$

$$N_9 = N_8 + v_9 = 19 + 1 = 20$$

v_i : Συχνότητα του x_i : Εκφράζει πόσες φορές εμφανίζεται το x_i
 f_i : Σχετική συχνότητα του x_i
 $f_i \%$: Σχετική συχνότητα του x_i επι τοις εκατό : Εκφράζει πόσες φορές εμφανίζεται το x_i όταν ο πληθυσμός είναι 100 : Εκφράζει το ποσοστό των στοιχείων που είναι ίσα με το x_i

$$f_i = \frac{v_i}{v}, v = v_1 + v_2 + \dots + v_k$$

$$f_1 + f_2 + \dots + f_k = 1$$

$f_i \% = f_i \cdot 100 =$ Πολλαπλασιάζω το f_i με το 100 και όλο αυτό είναι εκφρασμένο επι τοις εκατό = Μεταφέρω την υποδιαστολή του f_i δυο θέσεις προς τα δεξιά 100 και όλο αυτό είναι εκφρασμένο επι τοις εκατό

$$f_1 \% + f_2 \% + \dots + f_k \% = 100$$

$$f_1 = \frac{v_1}{v} = \frac{1}{20} = 0,05$$

$$f_2 = \frac{v_2}{v} = \frac{1}{20} = 0,05$$

$$f_3 = \frac{v_3}{v} = \frac{2}{20} = \frac{2:2}{20:2} = \frac{1}{10} = 0,1$$

$$f_4 = \frac{v_4}{v} = \frac{4}{20} = \frac{4:4}{20:4} = \frac{1}{5} = 0,2$$

$$f_5 = \frac{v_5}{v} = \frac{3}{20} = 0,15$$

$$f_6 = \frac{v_6}{v} = \frac{3}{20} = 0,15$$

$$f_7 = \frac{v_7}{v} = \frac{2}{20} = \frac{2:2}{20:2} = \frac{1}{10} = 0,1$$

$$f_8 = \frac{v_8}{v_{\text{ολ}}} = \frac{3}{20} = 0,15$$

$$f_9 = \frac{v_9}{v_{\text{ολ}}} = \frac{1}{20} = 0,05$$

x_i	v_i	f_i	$f_i \%$
6	1	0,05	5
7	1	0,05	5
8	2	0,1	10
9	4	0,2	20
10	3	0,15	15
13	3	0,15	15
16	2	0,1	10
18	3	0,15	15
20	1	0,05	5
ΣΥΝΟΛΟ	20	1	100

F_i : Σχετική αθροιστική συχνότητα του x_i

$F_i \%$: Σχετική αθροιστική συχνότητα του x_i επι τοις εκατό : Εκφράζει πόσες φορές εμφανίζεται τα στοιχεία που είναι μικρότερα ή ίσα του x_i όταν ο πληθυσμός είναι 100 : Εκφράζει το ποσοστό των στοιχείων που είναι μικρότερα ή ίσα του x_i

$$F_1 = f_1, F_i = f_1 + f_2 + \dots + f_i, F_k = 1$$

$$F_1 = f_1, F_i = F_{i-1} + f_i, F_k = 1$$

$$F_1 = f_1, \text{ Νέο } F = \text{ Προηγούμενο } F + \text{ Νέο } f, F_k = 1$$

$F_i \% = F_i 100 =$ Πολλαπλασιάζω το F_i με το 100 και όλο αυτό είναι εκφρασμένο επι τοις εκατό = Μεταφέρω την υποδιαστολή του f_i δυο θέσεις προς τα δεξιά 100 και όλο αυτό είναι εκφρασμένο επι τοις εκατό

x_i	f_i	F_i	$F_i \%$
6	0,05	0,05	5
7	0,05	0,1	10
8	0,1	0,2	20
9	0,2	0,4	40
10	0,15	0,55	55
13	0,15	0,7	70
16	0,1	0,8	80
18	0,15	0,95	95
20	0,05	1	100
<u>ΣΥΝΟΛΟ</u>	1	—	—

$$\begin{aligned}
 F_1 &= f_1 = 0,05 \\
 F_2 &= F_1 + f_2 = 0,05 + 0,05 = 0,1 \\
 F_3 &= F_2 + f_3 = 0,1 + 0,1 = 0,2 \\
 F_4 &= F_3 + f_4 = 0,2 + 0,2 = 0,4 \\
 F_5 &= F_4 + f_5 = 0,4 + 0,15 = 0,55 \\
 F_6 &= F_5 + f_6 = 0,55 + 0,15 = 0,7 \\
 F_7 &= F_6 + f_7 = 0,7 + 0,1 = 0,8 \\
 F_8 &= F_7 + f_8 = 0,8 + 0,15 = 0,95
 \end{aligned}$$

$$F_9 = F_8 + f_9 = 0,95 + 0,05 = 1$$

Β) Οι μαθητές έχουν περάσει την βάση είναι :

$$\boxed{\text{Συνολικοί μαθητές}} - \boxed{\text{Οι μαθητές που έχουν βαθμολογία το πολύ 9}} =$$

$$= 20 - N_3 = 20 - 8 = 12$$

Γ) Το ποσοστό των μαθητών που έχουν βαθμολογία 9 είναι :

$$f_4\% = 20\%$$

Δ) Το ποσοστό των μαθητών που έχουν βαθμολογία το πολύ 16 είναι :

$$\boxed{\text{Το ποσοστό των μαθητών που έχουν βαθμολογία μικρότερη ή ίση του 16}}$$

$$= F_7\% = 80\%$$

Ε) Το ποσοστό των μαθητών που έχουν βαθμολογία τουλάχιστον 13 είναι:
 $100\% - (\text{Το ποσοστό των μαθητών που έχουν βαθμολογία μικρότερη ή ίση του 13}) = 100\% - F_6\% = 100\% - 70\% = 30\%$

Ζ) Το ποσοστό των μαθητών που έχουν βαθμολογία τουλάχιστον 9 είναι :

$$100\% - (\text{Το ποσοστό των μαθητών που έχουν βαθμολογία μικρότερη ή ίση του 8}) = 100\% - F_3\% = 100\% - 20\% = 80\%$$

Οπότε για να περάσει την τάξη το 80% των μαθητών η βάση στο μάθημα των μαθηματικών πρέπει να είναι 9!!!

Η)

x_i	v_i	$x_i v_i$
6	1	$6 \cdot 1 = 6$
7	1	$7 \cdot 1 = 7$
8	2	$8 \cdot 2 = 16$
9	4	$9 \cdot 4 = 36$
10	3	$10 \cdot 3 = 30$
13	3	$13 \cdot 3 = 39$
16	2	$16 \cdot 2 = 32$
18	3	$18 \cdot 3 = 54$
20	1	$20 \cdot 1 = 20$
ΣΥΝΟΛΟ	20	240

$$\bar{x} = \frac{x_1 v_1 + x_2 v_2 + \dots + x_k v_k}{v_{\text{ολ}}} = \frac{240}{20} = 12$$

$$\bar{x} = \frac{x_1 v_1 + x_2 v_2 + \dots + x_k v_k}{v_{ολ}} \quad , v_{ολ} = v_1 + v_2 + \dots + v_k$$

$\bar{x}$: Η μέση τιμή του πληθυσμού

v_i : Η συχνότητα του στοιχείου x_i : Ο αριθμός που εκφράζει πόσες φορές εμφανίζεται το στοιχείο x_i

Θ) Αρχικά έχω 20 μαθητές με μέση τιμή στο μάθημα των μαθηματικών 12. Άρα έχω τον πληθυσμό $t_1, t_2, t_3, \dots, t_{20}$ με μέση τιμή 12. Οπότε θα ισχύει :

$$\frac{t_1 + t_2 + t_3 + \dots + t_{20}}{20} = 12$$

$$\frac{t_1 + t_2 + t_3 + \dots + t_{20}}{20} = \frac{12}{1}$$

$$1(t_1 + t_2 + t_3 + \dots + t_{20}) = 20 \cdot 12 \iff \boxed{t_1 + t_2 + t_3 + \dots + t_{20} = 240} \quad (1)$$

Έρχονται 10 μαθητές με μέση τιμή στο μάθημα των μαθηματικών x . Άρα έχω τον πληθυσμό $\omega_1, \omega_2, \omega_3, \dots, \omega_{10}$ με μέση τιμή x . Οπότε θα ισχύει :

$$\frac{\omega_1 + \omega_2 + \omega_3 + \dots + \omega_{10}}{10} = x \iff$$

$$\frac{\omega_1 + \omega_2 + \omega_3 + \dots + \omega_{10}}{10} = \frac{x}{1} \iff$$

$$1(\omega_1 + \omega_2 + \omega_3 + \dots + \omega_{10}) = 10 x \iff \boxed{\omega_1 + \omega_2 + \omega_3 + \dots + \omega_{10} = 10 x} \quad (2)$$

Επειδή η μέση τιμή του πληθυσμού παλαιοί + νεοι μαθητές είναι 14 θα έχω :

$$\frac{t_1 + t_2 + t_3 + \dots + t_{20} + \omega_1 + \omega_2 + \omega_3 + \dots + \omega_{10}}{30} = 14 \quad \Leftrightarrow$$

$$\frac{240 + 10x}{30} = \frac{14}{1} \quad \Leftrightarrow$$

$$1(240 + 10x) = 30 \cdot 14 \quad \Leftrightarrow$$

$$240 + 10x = 420 \quad \Leftrightarrow$$

$$10x = 420 - 240 \quad \Leftrightarrow$$

$$10x = 180 \quad \Leftrightarrow$$

$$\frac{10x}{10} = \frac{180}{10} \quad \Leftrightarrow$$

$$\boxed{x = 18}$$

Άρα οι 10 νέοι μαθητές έχουν μεση τιμή στο μάθημα των μαθηματικών 18 !!!

4.

Ο μέσος μηνιαίος μισθός των υπαλλήλων μιας εταιρείας είναι $x = 900$ €.
Αν στην εταιρεία προσληφθεί ένας ακόμη υπάλληλος με μισθό 1000 €,

τότε ο μέσος μισθός όλων των υπαλλήλων γίνεται $x' = 902$ €

I) Να βρεθεί το πλήθος των υπαλλήλων της εταιρείας πριν προσληφθεί ο νέος υπάλληλος

II) Επειδή ο υπάλληλος με μισθό 1000 € έφυγε η εταιρεία πήρε στη θέση του υπάλληλο με μισθό 1050 €. Να βρείτε το νέο μέσο μισθό όλων των υπαλλήλων

ΑΠΟΔΕΙΞΗ

1) Έστω έχω τον πληθυσμό $t_1, t_2, \dots, t_v$. Τότε θα ισχύει:

$$\frac{t_1 + t_2 + \dots + t_v}{v} = \frac{\quad}{x}$$

$$\frac{t_1 + t_2 + \dots + t_v}{v} = \frac{900}{1}$$

$$(t_1 + t_2 + \dots + t_v) 1 = 900 v$$

$$\boxed{t_1 + t_2 + \dots + t_v = 900 v} \quad (1)$$

Έστω έχω τον πληθυσμό $t_1, t_2, \dots, t_v, 1000$. Τότε θα ισχύει:

$$\frac{t_1 + t_2 + \dots + t_v + 1000}{v + 1} = \frac{\quad}{x'}$$

$$\boxed{\text{Θέτω : } t_1 + t_2 + \dots + t_v = 900 v}$$

$$\frac{900v + 1000}{v + 1} = \frac{902}{1}$$

$$(900v + 1000) 1 = 902(v + 1)$$

$$900v + 1000 = 902v + 902$$

$$900v - 902v = 902 - 1000$$

$$-2v = -98$$

$$\frac{-2v}{-2} = \frac{-98}{-2}$$

$$v = 49$$

Π) Επειδή $v = 49$ από την σχέση (1) θα έχω :

$$t_1 + t_2 + \dots + t_{49} = 900 \cdot 49 = 44100$$

Έστω έχω τον πληθυσμό $t_1, t_2, \dots, t_{49}, 1050$. Τότε η μέση τιμή θα είναι:

$$\begin{aligned} \frac{t_1 + t_2 + \dots + t_{49} + 1050}{50} &= \frac{44100 + 1050}{50} = \frac{45150}{50} = \frac{45150 \cdot 2}{50 \cdot 2} = \\ &= \frac{90300}{100} = 903 \end{aligned}$$